

Healthy Workplaces – Factors of importance for employee health and organizational production

Malin Lohela Karlsson

PhD, Enheten för interventions- och implementeringsforskning, Institutet för Miljömedicin, Karolinska Institutet, Box 210, 171 77 Stockholm. E-post: malin.lohela.karlsson@ki.se.

Att arbetsmiljön på företag har betydelse för anställdas hälsa har visats i tidigare studier men konsekvenserna av en försämrad eller förbättrad arbetsmiljö för hälsan hos de anställda samt dess betydelse för företagsproduktion har sällan undersökts. Det övergripande syftet med avhandlingen var att undersöka en aspekt av friska arbetsplatser; hur psykosociala arbetsmiljöfaktorer är relaterat till anställdas hälsa samt organisationers produktion.

Avhandlingen bygger på material från en implementeringsstudie, AHA-studien, som genomfördes på fyra stora och medelstora företag under början på 2000-talet. De företag som deltog i studien arbetade aktivt med AHA-metoden som innebar att livsstil, hälsa och arbetsmiljö kartlades, för att sedan erbjuda de anställda förebyggande och rehabiliterande insatser både på individ- och organisationsnivå. Totalt deltog ca 4000 anställda i forskningsstudien.

Den första delstudie identifierades faktorer i den psykosociala arbetsmiljön som påverkar anställdas hälsa och framförallt om förändringar i de olika arbetsmiljöfaktorerna var relaterade till positiva eller negativa förändringar i de anställdas hälsa. Resultaten visade att de anställda som upplevde ett förbättrat ledarskap och socialt klimat också hade en ökad chans för bättre hälsa.

I den andra delstudien undersöktes om det fanns ett samband mellan psykosociala arbetsmiljöfaktorer och produktionsbortfall,

samt om detta samband medierades av de anställdas hälsa. De anställdas engagemang i organisationen, samt upplevelser av det sociala klimatet, arbetets krav och kontroll samt rollförenlighet var direkt eller indirekt relaterade till produktionsbortfall via deras hälsa. Avhandlingens tredje delstudie utvärderade AHA interventionen genom att mäta förändringarna i arbetsförmågan. Resultatet visade att interventionen hos de företag som arbetat aktivt med metoden kunde öka arbetsförmågan med upp till tio procent. De företag som inte la ner lika mycket tid på interventionen fick inte samma positiva effekt som de aktiva företagen.

Resultaten från delstudierna identifierar ett antal nyckelfaktorer i arbetsmiljön som företagen kan arbeta med för att uppnå förbättringar i hälsa och minska produktionsbortfall. Ledarskap, socialt klimat, engagemang i företaget, möjligheten och resurser att genomföra sitt arbete samt balansen mellan krav och kontroll är de faktorer som påverkar den hälsorelaterade livskvaliteten. Ett aktivt arbete med att förbättra dessa faktorer ger förbättrad hälsa och minskat produktionsbortfall. För att skapa en frisk arbetsplats behövs upprepade interventioner och kontinuitet. Detta bör vara en del av den kultur, struktur och det klimat som finns på arbetsplatsen. Resultatet i denna avhandling visar på att en frisk arbetsplats inte bara är av värde för företagen, utan även för de individer som arbetar där.